
**FINANS
DANMARK**

Notat

17. oktober 2023

Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-
v1

Kontakt Analysechef Christian
Heebøll Hammer

Hvor mange vælger at starte egen virksomhed?

Hvert år forsøger i omegnen af 18.000 iværksættere at starte ny virksomhed. I ca. ni ud af ti tilfælde er der tale om virksomheder inden for forholdsvis traditionelle brancher såsom håndværkere, frisører, restauranter og butikker. De startes bredt fordelt over hele landet og ofte af personer med en faglært uddannelse og erhvervs erfaring, som virksomheden tager udgangspunkt i. Omvendt findes et mindre antal iværksættere inden for mere innovative brancher, der ofte starter i innovationsområderne i Danmark nær de store universitetsbyer og oftere har en videregående uddannelse. Det er særlig i slut 20'erne og op til 40-årsalderen, at mange forsøger at starte egen virksomhed. Iværksætteri er i øvrigt meget mandsdomineret og ofte noget, der "ligger til familien".

Mange går med en drøm om at blive iværksætter og starte egen virksomhed. Ikke mindst blandt de unge, hvor det gælder knap to ud af fem.¹ Desværre er det langt fra alle, der får deres drøm levet ud i virkeligheden.

Det er afgørende, at vi som samfund giver muligheder til de mange, der har lyst til at udnytte deres uddannelse og erhvervs erfaring til at starte egen virksomhed. Det vil styrke den store underskov af håndværkere, frisører, butiksindehavere og små fremstillingsvirksomheder, der hver dag er med til at holde hjulene i gang under det danske samfund.

Samtidig har vi også brug for de mere innovative og "krøllede" hjerner, der kan hjælpe med at finde nye løsninger på mange af de helt store udfordringer, vi står overfor som samfund. Begge dele er nødvendige, hvis vi i Danmark skal lykkes med den grønne omstilling og samtidig blive ved med at være et af verdens bedste velfærdssamfund i fremtiden.

En god erhvervs- og iværksætterpolitik skal derfor favne bredt og sikre gode rammer og muligheder for såvel de mindre selvstændige som de innovative vækstvirksomheder. Der er både behov for et uddannelsessystem, der sikrer tilstrækkeligt mange unge med de relevante uddannelser – ikke mindst faglærte, som vi i høj grad kan komme til at mangle de kommende år – og som klæder unge på til at springe ud som iværksættere, hvis de har mod på det. Desuden er det vigtigt at sikre hensigtsmæssige rammevilkår for dem, der tager springet, både hvad

---

¹ Se analysen "Unge- gæld forbrug og opsparing" kap. 4, Finans Danmark, Pengeuge 2022.
Finans Danmark | Amaliegade 7 | 1256 København K | www.finansdanmark.dk

angår mulighederne for at finde medinvestorer, beskatning, regulering og krav til rapportering, jf. Finans Danmarks forslag til en stærkere iværksætterpolitik.²

I denne analyse ser vi på, hvor mange og hvilke typer af personer, der vælger at starte ny virksomhed i Danmark hvert år, hvilken type virksomhed der er tale om, og hvor mange der får succes med det.

1. Iværksætteri kommer i mange former og med store forskelle i omfang, ambitioner og vækst

Der oprettes i gennemsnit lidt over 33.000 nye erhvervmæssige virksomheder i Danmark hvert år. Heraf er de godt 18.000 nye såkaldte iværksættervirksomheder, idet man bl.a. frasorterer cvr-numre, der "genopstartes", spin-off-virksomheder og holdingselskaber.³ Ud af alle nye iværksættervirksomheder er de fleste oprettet som selskaber (typisk anpartsselskaber), mens en lidt mindre del oprettes som enkeltmandsejede virksomheder, jf. figur 1. Vi har set en svag stigning i antallet af nye iværksættervirksomheder hvert år siden 2014 med store udsving fra år til år.⁴

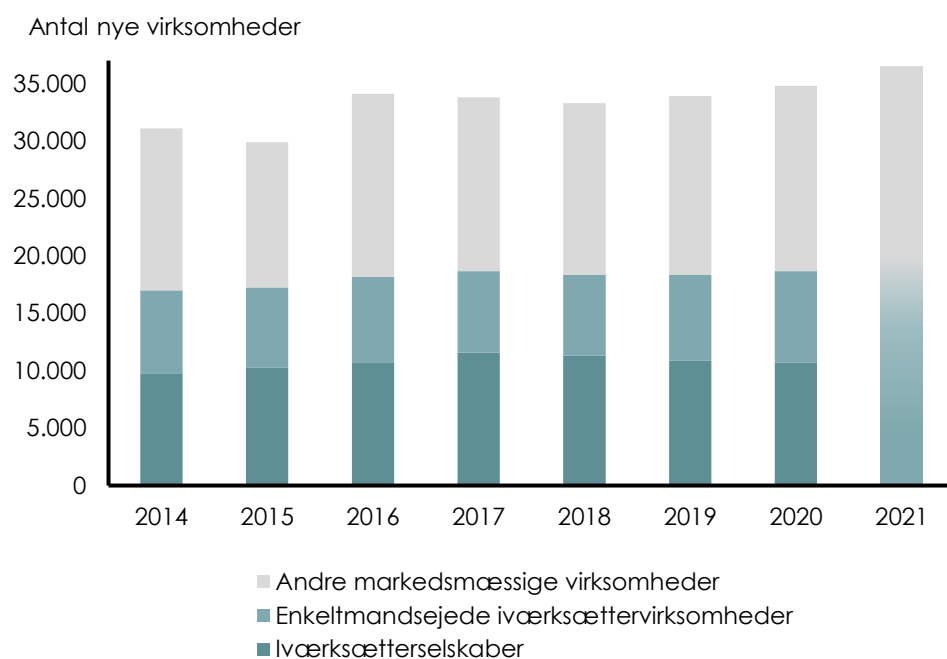
Notat

17. oktober 2023

Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-

v1

Figur 1: Et svagt stigende antal nye virksomheder i Danmark

Anm.: Figuren viser udviklingen antallet af nyoprettede virksomheder opdelt på typen af ejerskab og om der er tale om en iværksættervirksomhed eller ej.

Kilde: Statistikbanken og registerdata fra Danmarks Statistik

² Jf. "Mere risikovillig kapital og færre byrder – Finans Danmarks forslag til en stærkere iværksætterpolitik"

³ Her anvender vi registrene IVPE og IVPS i Danmarks Statistiks iværksætterdatabase og henviser til Danmarks Statistiks dokumentation for en nærmere forklaring af udvælgelseskriterier mv.

⁴ Hvert år oprettes næsten lige så mange virksomheder, der ikke kan karakteriseres som markedsbaserede. Det er f.eks. forskellige typer af foreninger og fonde. I resten af denne analyse ser vi udelukkende på markedsbaserede virksomheder, der for enkelhedens skyld blot omtales som virksomheder.

Forskellige typer af iværksættere i forskellige brancher

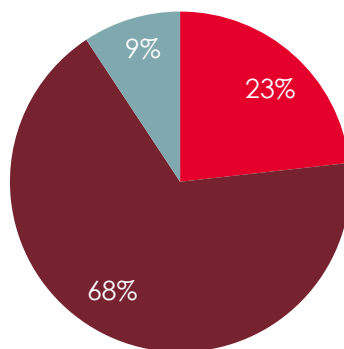
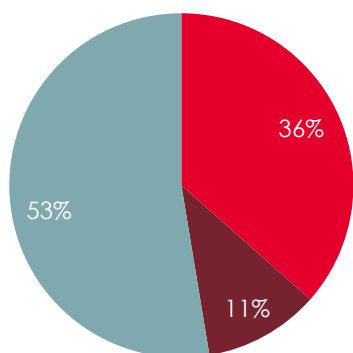
Iværksættere kan have forskellige formål med og tilgange til at oprette virksomhed. I nogle brancher er det normalt at arbejde som selvstændig erhvervsdrivende, f.eks. inden for forskellige typer af service- og håndværkerfag (frisør, murer mv.). Ud af alle iværksættere, der aktivt forsøger at starte virksomhed, finder vi knap en fjerdedel i brancher, der typisk har mange selvstændige erhvervsdrivende, jf. figur 2 til venstre. Vores definition af virksomhedstyper med mange selvstændige er nærmere beskrevet sidst i analysen i bilag.

Figur 2: Virksomheder inden for de innovative brancher fylder ikke meget i antal, men meget når vi ser på den investerede kapital

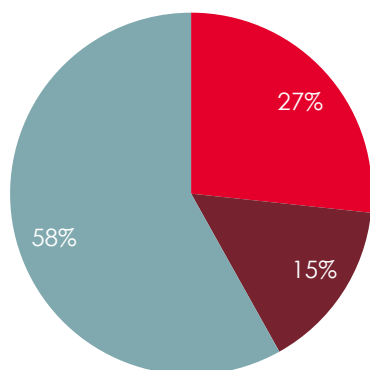
Nye virksomheder fordelt på branchetyper

Fordelt ud fra antal virksomheder

Fordelt ud fra investeret venturekapital

Fordelt ud fra antal ansatte 5 år efter virksomhedsstart

- Brancher med mange selvstændige
- Brancher med mange innovative iværksættere
- Virksomheder inden for andre brancher

Anm.: Figurene viser nyoprettede aktive iværksættervirksomheder 2014-18 opdelt på typen af virksomhed. I de tre diagrammer laves fordelingen på hhv. antallet af virksomheder, den investeret venturekapital samt antallet af ansatte efter 5 år (for virksomheder, der stadig eksisterer med CVR-nummer).

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik

Notat

17. oktober 2023

Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-v1

I andre brancher findes relativt mange innovative iværksættere og vækstiværksættere, for hvem målet er at udvikle og sælge helt nye typer af produkter, software eller services. Historisk set gælder det i høj grad forskellige former for it-virksomheder såsom biotech, cleantech og fintech. Målt i antal virksomheder fylder nye virksomheder i disse brancher kun lidt under 10 procent, men når man måler på, hvor meget eksternt kapital der investeres i dem, fylder de betydeligt mere, jf. figur 2 til højre.

Som vi kommer ind på senere, er jobskabelsen er også højere inden for de innovative brancher, og måler vi på antallet af job skabt bare fem år efter virksomhedsstart, fylder de innovative brancher også noget mere, jf. figur 2 nederst til venstre. Disse tal kan tilmed være et underkantskøn for den samlede jobskabelse, de nye virksomheder medfører, da en del nye innovative virksomheder, der vokser hurtigt, bliver opkøbt og fusionerer med større virksomheder.

De fleste nyoprettede virksomheder og den største samlede jobskabelse findes dog hverken i de meget innovative brancher eller i brancherne med mange selvstændige. De findes derimod i andre brancher – særligt blandt de *liberale, videnskabelige og tekniske tjenesteydelser* (31%) samt *engros- og detailhandel* (24%) – der altså dårligt kan kategoriseres som brancher karakteriseret hverken ved mange selvstændige eller meget innovativt iværksætteri – et resultat, der i øvrigt bekræftes i tidligere relaterede analyser, jf. litteraturgennemgang i boks 2 nederst. Der er imidlertid også selvstændige i disse brancher, f.eks. er der en hel del iværksættere, som opretter en mindre detailvirksomhed, butik eller lignende, samt personer, der opretter konsulentvirksomheder. Men da disse brancher også rummer en række etablerede virksomheder med mange lønmodtagere, fylder de selvstændige kun relativt lidt.

Desuden findes der mange nye virksomheder i byggeri (24 pct.) og fast ejendom, som begge omfatter relativt mange brancher med mange selvstændige. Endelig findes der også forholdsvis mange nystartede virksomheder inden for information og kommunikation (19 pct.) samt fremstilling (16 pct.), som begge omfatter forholdsvis mange underbrancher med innovativt iværksætteri.

Notat

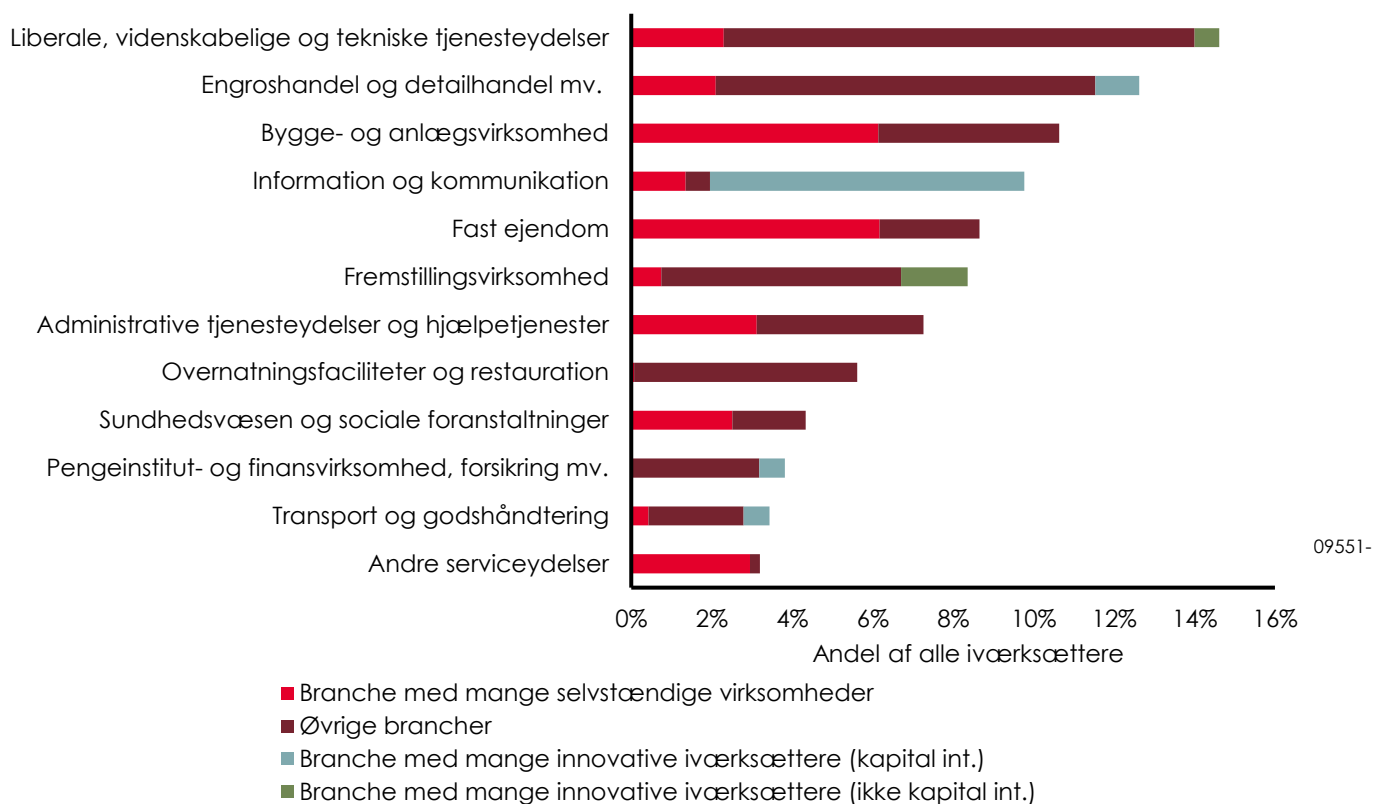
17. oktober 2023

Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-

v1

Figur 3: De fleste nye iværksættervirksomheder findes inden for liberale, videnskabelige og tekniske tjenesteydelser samt engros- og detailhandel

Anm.: Figuren viser antallet af nyoprettede virksomheder 2014-18 opdelt på branche og typen af virksomhed.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik

Iværksættere har forskellige ambitioner og grader af vækst

Iværksættere kan også have forskellige ambitioner med at starte virksomhed. Nogle har visioner om at starte det helt store nye væksteventyr, hvor deres virksomhed er med til at innovere samfundet og vokser sig stor med kunder over hele verden. Ambitionerne er ofte mere afdæmpede i de typiske brancher med mange selvstændige. Her ønsker iværksætteren ofte, at virksomheden skal blive på det lokale marked og kunne beskæftige dem selv samt et begrænset antal ansatte – det gælder f.eks. en frisørsalon, et lægehus eller en mindre lokal tømmervirksomhed.

I denne analyse inddeler vi nye virksomheder i forskellige grader af vækst efter samme metoder, som anvendes af f.eks. Danmarks Statistik (definitioner på vækstgrader nederst i boks 1).

- **Virksomheder med ansatte:** Virksomheder, der har ansatte to år efter de oprettes, inddeles i hhv. **virksomheder med få ansatte** (under tre) og **virksomheder med flere ansatte** (tre eller flere).

- **Vækstvirksomheder:** Virksomheder, der har flere end fem ansatte to år efter de oprettes, betegnes som **vækstiværksættere**, hvis de over de følgende tre år (herefter) har en vækst i antallet af ansatte på mere end 20 pct. pr. år. Har de en vækst på mere end 100 pct., betragtes de som **højvækstiværksættere**.
- Nogle iværksætteres ambitioner er dog mere afdæmpede og afspejler, at virksomheden "blot" skal beskæftige og forsørge dem selv, de såkaldte **soloselvstændige** uden ansatte. Det gælder f.eks. freelance journalister, grafikere, selvstændige revisorer eller tilsvarende.⁵ Her kan ønsket om den frihed, der følger med kun at være sig selv, være stor.

Endelig er der en del virksomheder, som ikke skaber nogen nye jobs de første år, hvilke ofte hænger sammen med, de ikke opnår nogen væsentlig kommerciel succes, måske fordi virksomheden fra begyndelsen er tænkt som et bijob eller et hobby-projekt.⁶ Det kan f.eks. være specialister inden for særlige områder, der til tider også tjener lidt ved siden af på at holde oplæg eller indgå i forskellige eksterne arbejdsgrupper. Et fåtal af virksomheder – ikke mindst inden for ejendomsudlejning mv. – kan dog have kommerciel succes uden at have nogen fuldtidsansatte, men her vil det typisk også være et bijob for virksomhedsejeren.

I de seneste år har knap to ud af fem nystartede iværksættervirksomheder haft en vis grad af jobskabelse, mens 3 pct. af virksomhederne er egentlig vækstvirksomheder, jf. figur 4 i søjlen til venstre, hvor vi har fokus på virksomheder startet i perioden 2014-18. Knap en ud af fem er kategoriseret som soloselvstændige, mens lidt under halvdelen ikke har skabt nogle nye jobs overhovedet – enten fordi de ikke er aktive virksomheder (nogle er tilmed lukket igen), fordi de tager lang tid at starte op, eller fordi der er tale om bijob eller hobby-virksomhed.

Inddeler man iværksættere i forskellige typer, ses det, at væksten i beskæftigede typisk er lavere inden for brancher med mange selvstændige erhvervsdrivende, lidt højere for andre brancher og højest for brancher med meget innovativt iværksætteri – i tråd med det vi også så af figur 2. Ser man f.eks. på andelen af vækstiværksættere, findes der ca. 2 pct. i brancherne med mange selvstændige, ca. 3 pct. i andre brancher og 6 pct. i brancherne med mange innovative iværksættere. Det kan meget vel forklares med en kombination af de typiske

Notat

17. oktober 2023

Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-

v1

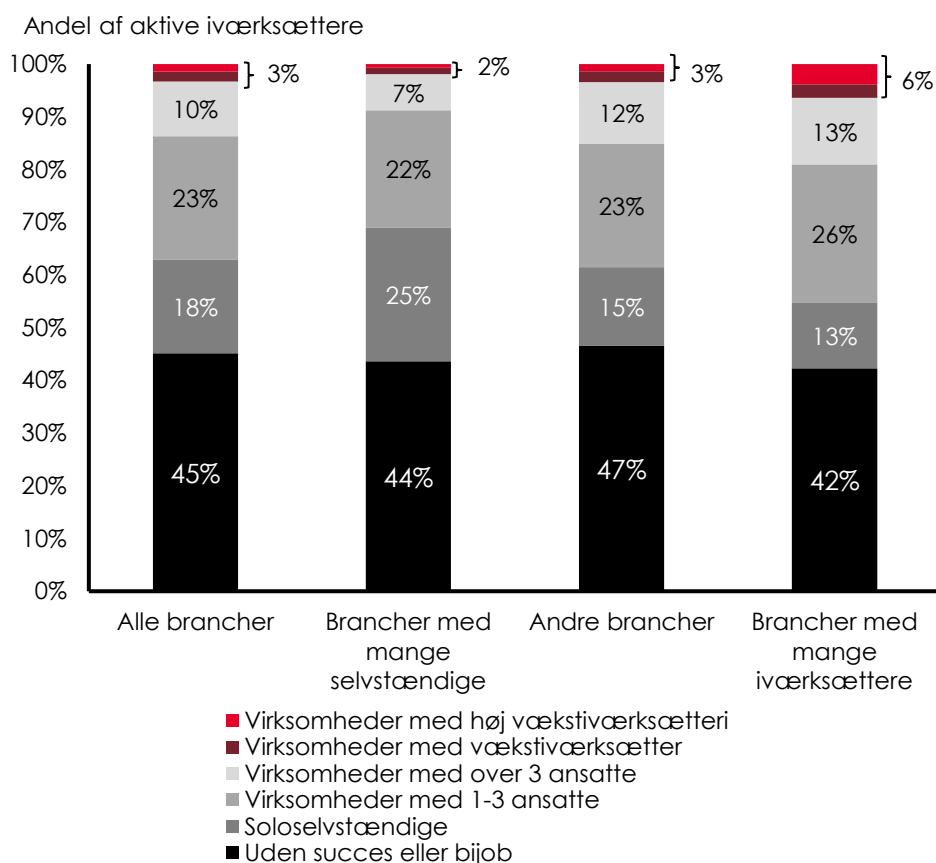
⁵ En virksomhed betegnes soloselvstændig, hvis iværksætteren (eller én af iværksætterne, hvis der er flere) efter to år kun formår at beskæftige sig selv, anses de som værende soloselvstændige.

⁶ Vi bruger betegnelsen bijob eller en hobbyvirksomhed om de iværksættervirksomheder, hvor iværksætteren ikke selv står som værende selvstændig, hverken i det år virksomhed startes eller nogle af de efterfølgende to år. I perioden må virksomheden desuden heller ikke have ansatte. Her skal man dog være opmærksom på, at Danmarks Statistik allerede har sorteret en del virksomhed fra i deres erhvervsstatistik, de anser som hobby-virksomheder.

ambitioner/visioner, iværksætterne har med deres virksomhed, i hvilken grad virksomhedsstrategien kan skaleres og vokse, samt hvor mange penge og kræfter, der investeres i at udvikle virksomheden – hvor vi f.eks. så, at virksomheder i de innovative brancher oftere tiltrækker eksterne investorer/nye ejere, jf. figur 2 øverst til højre.

Figur 4: Flere vækstvirksomheder inden for de meget innovative brancher og færre inden for brancher med mange selvstændige

Notat

17. oktober 2023

Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-v1

Anm.: Figuren viser antallet af nyoprettede virksomheder 2014-18 opdelt på typen virksomhed samt graden af vækst.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik

I en analyse af, hvordan vi gør det nemmere at starte virksomhed i Danmark – så flere overvejer at gå den vej, og flere får succes med det – er det vigtigt at skelne imellem grader af succes, vækst og ambitioner. En tidligere ansat håndværker, der formår at etablere en lille lokal håndværksvirksomhed eller en journalist, der ernærer sig som freelance-skribent, kan være udtryk for en stor succes – hvis det vel at mærke var deres ønske og formål med at starte virksomheden. Omvendt kan en it-virksomhed, der beskæftiger ti personer efter fem år, være en hel eller delvis fiasko, hvis ambitionerne og den investerede kapital var lagt an på, at virksomheden skulle have opnået et betydeligt større omfang på dette tidspunkt.

I Danmark er det af afgørende betydning, at der udvikles nye innovative virksomheder, som kan vokse og blive store virksomheder og skabe vellønnede job til mange danske lønmodtagere i fremtiden; men det er også vigtigt, at vi har en økonomi, hvor mange har lyst til og mulighed for at etablere sig som selvstændig erhvervsdrivende, uden at virksomheden nødvendigvis skal vokse sig stor – det gælder ikke mindst den store underskov af håndværkere, frisører, butiksindehavere og små fremstillingsvirksomheder, som udgør en væsentlig del af den danske samfundsøkonomi.

En god erhvervs politik skal derfor sikre gode rammer og muligheder for såvel de innovative vækstvirksomheder som de mindre selvstændige.

2. Vækstiværksættere udspringer ofte af de danske innovationshubs fordelt over landet

Tendensen til at starte egen virksomhed er størst i og omkring København og til dels Aarhus. Godt 4 procent af den voksne befolkning har i perioden 2014-18 forsøgt at starte virksomhed i Københavnsområdet.⁷ Omvendt er andelen kun lidt over 2 procent i de fleste andre dele af landet, og endnu lavere på Bornholm. På landsplan ligger andelen på omkring 3 pct.

Andelen af virksomheder med ansatte samt vækstiværksættere er også betydeligt højere i og omkring København. En del af dette kan formentlig forklares ved, at indtjeningsmulighederne grundlæggende er bedre i og omkring de større byer, hvor indkomst, efterspørgsel og afsætningsmuligheder er større. Samtidigt er infrastrukturen og udbuddet af specialiseret arbejdskraft også bedre, og kombinationen af disse faktorer gør, at dygtige ambitiøse iværksættere ofte vil søge imod de større byer.

Den højere jobskabelse i og omkring de større byer kan dog også forklares med en relativt højere andel af virksomhedsopstarter inden for brancher med meget innovativt iværksætteri, der som tidligere nævnt netop har en højere vækst og jobskabelse. I og omkring København udgør nye virksomheder inden for de mere innovative brancher over 15 procent, mens den mange andre steder i landet udgør 5-7 pct., jf. figur 5 til højre.

Notat

17. oktober 2023

Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-
v1

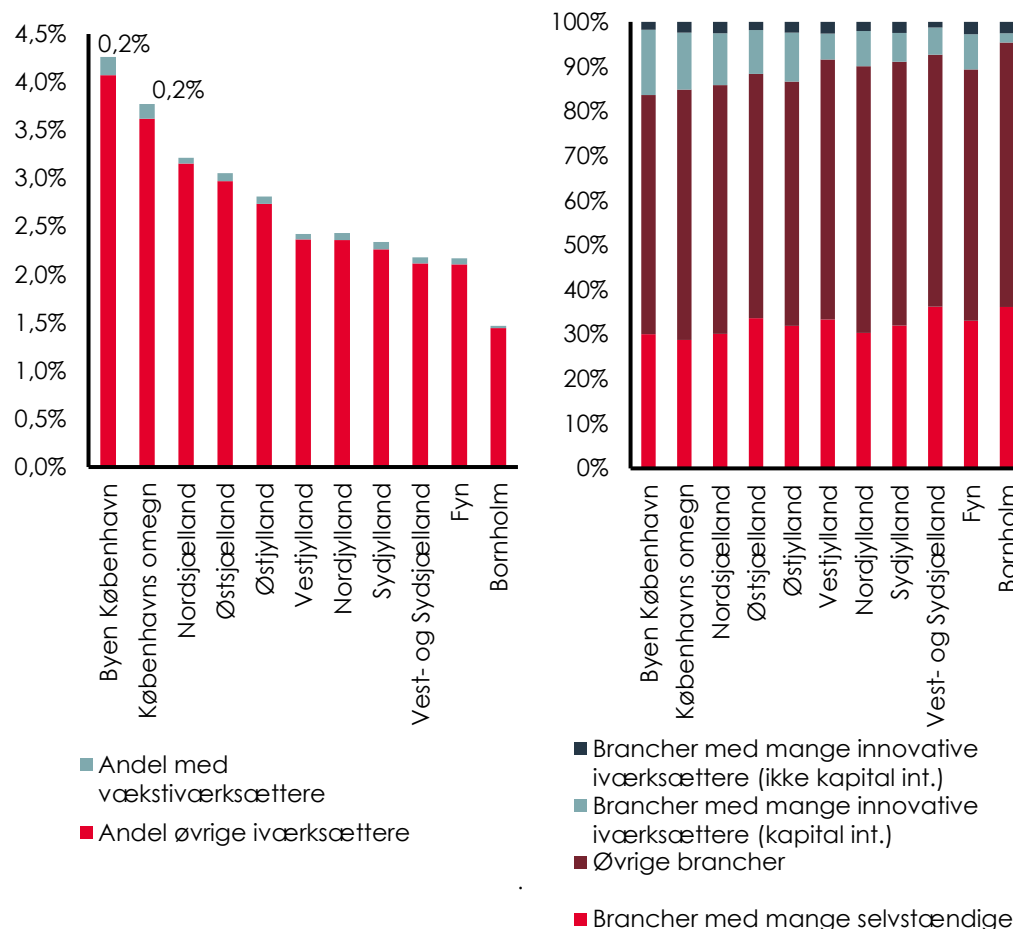
⁷ Her ser vi kun på iværksættervirksomheder. I øvrigt har vi ikke korrigeret for, at en del faktisk starter flere virksomheder over perioden og en del virksomheder startes af flere end én person. Vi måler blot antal gange, personer har startet virksomhed set i forhold til den voksne befolkning i det pågældende område.

Figur 5: Flere vækstvirksomheder udvikles i og omkring de store byer

Nye iværksættervirksomheder som andel af be- Andel af nye iværksættervirksomheder
folkningen

Notat

17. oktober 2023

Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-
v1

Anm.: Figuren viser antallet af nyoprettede iværksættervirksomheder i 2014-18 pr. landsdel fordelt på vækstiværksættere og øvrige iværksættere set i forhold til antallet af indbyggere i landsdelen. I figuren opdeles der også på typen af virksomhed og vækstgrader.

Kilde: Statistikbanken og registerdata fra Danmarks Statistik

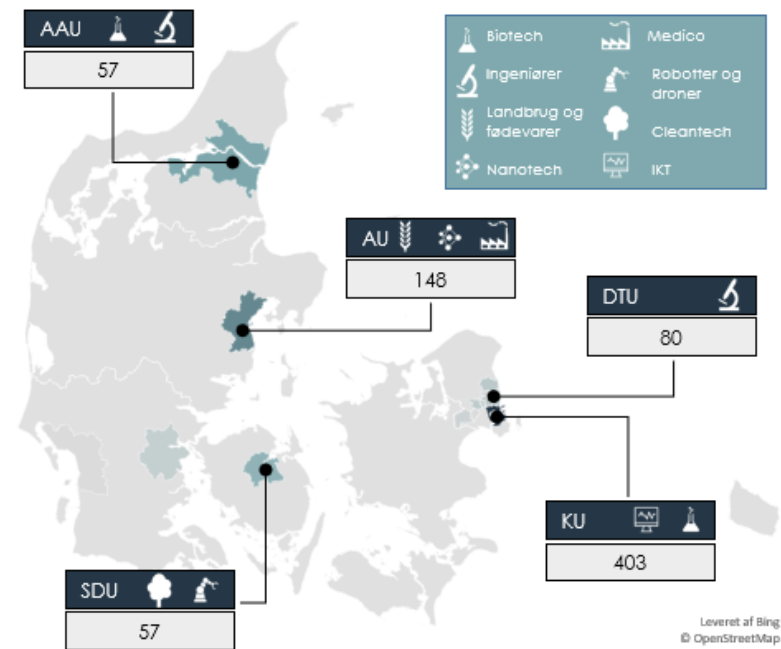
Fokuserer vi endnu mere lokalt, er antallet af innovative vækstiværksættere betydeligt højere nær de store danske universitetsbyer og de innovationsmiljøer, der er knyttet hertil, jf. figur 6.

- København by er det område i Danmark, hvor der udvikles suverænt flest innovative vækstvirksomheder, og her er relativt mange specialiseret inden for it og bioteknologi.
- Nord for København, omkring DTU i kommunerne Herlev, Gentofte og Ballerup, udvikles også relativt mange innovative vækstiværksættere. Det er sandsynligvis specialiseringen fra DTU, der gør, at man her ser lidt flere specialiserede fremstillingsvirksomheder samt relativt mange it-virksomheder.

- I Aarhus findes der også ganske mange innovative vækstiværksættere.
- Lidt færre iværksættere starter op i og omkring universitetsbyerne Aalborg og Odense.

Figur 6: Danmark har flere særlige innovationsområder

Anm.: Figuren viser antallet af nyoprettede innovative vækstvirksomheder 2014-18 opdelt på kommuner. I de grå kommuner er der startet færre den 10 nye innovative vækstvirksomheder over perioden.
Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik

Som en række tidligere analyser også har haft fokus på, udspringer mange danske innovative vækstiværksættere altså fra universitetsmiljøerne og de tilknyttede innovationsmiljøer. En succesfuld iværksætterstrategi bør derfor tage hånd om, at disse innovative universitetsmiljøer fungerer optimalt, så den nye viden, der skabes i og omkring universiteterne (ph.d.-projekter, ny forskning mv.) nemt kan blive samlet op og anvendt kommercielt i det omfang, det er muligt.

Samtidigt er det også vigtigt, at vi styrker andre typer af iværksætteri, der typisk er mere bredt fordelt i landet. Det vil ikke mindst kunne styrkes via erhvervsuddannelserne, hvor vi helt generelt får brug for flere erhvervsuddannede i fremtiden. Men der er også brug for mere fokus på iværksætteri, så unge faglærte bliver bedre klædt på og bevidste om mulighederne for at starte op som selvstændig.

3. En god uddannelse er ofte et godt udgangspunkt eller ligefrem et godt springbræt til opstart af egen virksomhed

Opdelers man alle, der har startet virksomhed i perioden 2014-18, efter uddannelse, er der flest iværksættere med en erhvervsfaglig uddannelse – de udgør omkring en tredjedel af alle iværksættere, jf. figur 7 til venstre. En relativt stor del -

Notat

17. oktober 2023

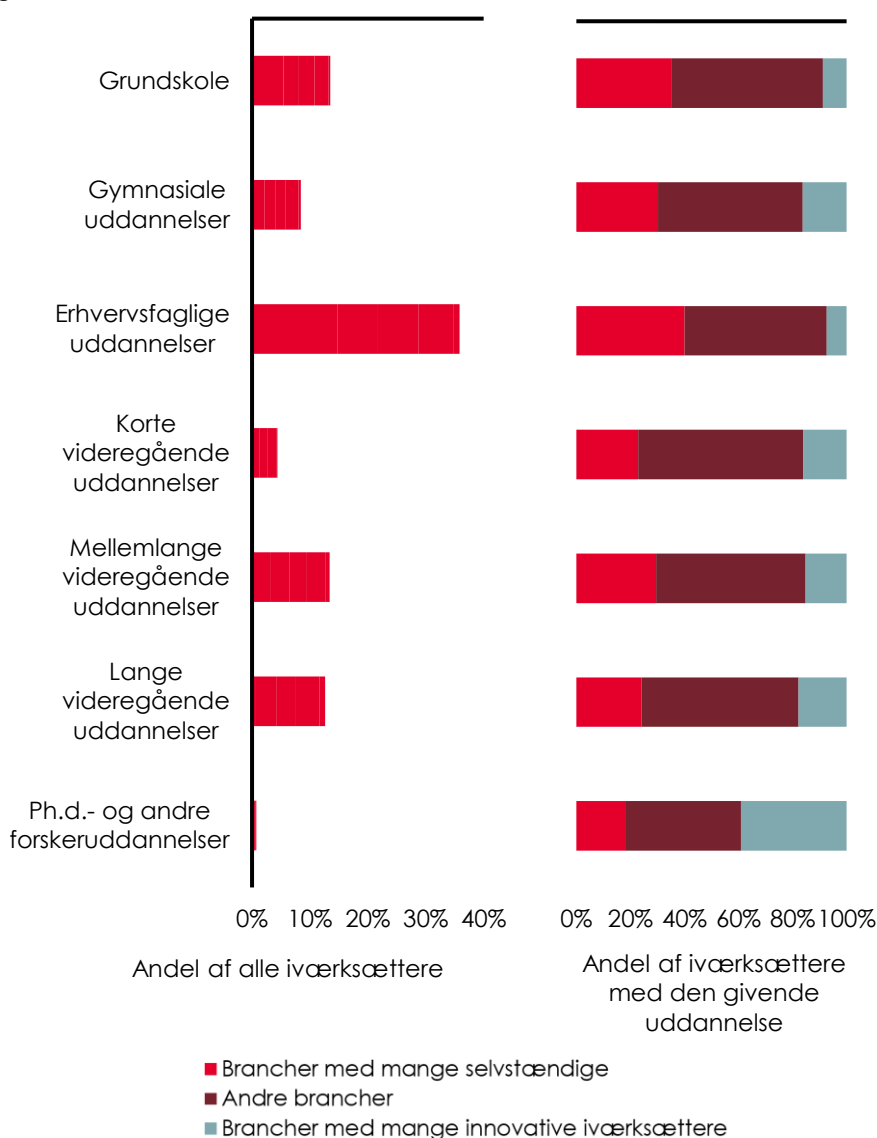
Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-v1

omkring 30 pct - har en mellemlang eller lang videregående uddannelse. Endelig har ca. 20 pct. kun bestået grundskolen eller en gymnasial uddannelse, hvoraf nogle dog kan have taget andre ikke-registrerede kurser/uddannelser/praktikophold, bl.a. i udlandet.

Andelen af innovative iværksættere er størst blandt personer med en ph.d.-uddannelse, mens andelen af iværksættere i brancher med mange selvstændige ikke så overraskende er størst blandt personer med en erhvervsfaglig uddannelse, jf. figur 7 til højre.

Figur 7: Mange iværksættere har en erhvervsfaglig eller mellem-til-lang videregående uddannelse

Anm.: Figuren viser andelen af nyoprettede virksomheder fra 2014 til 2018 opdelt på hvilken uddannelse, iværksætteren har. I figuren til højre opdeles der i øvrigt på typen af virksomhed.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik

Notat

17. oktober 2023

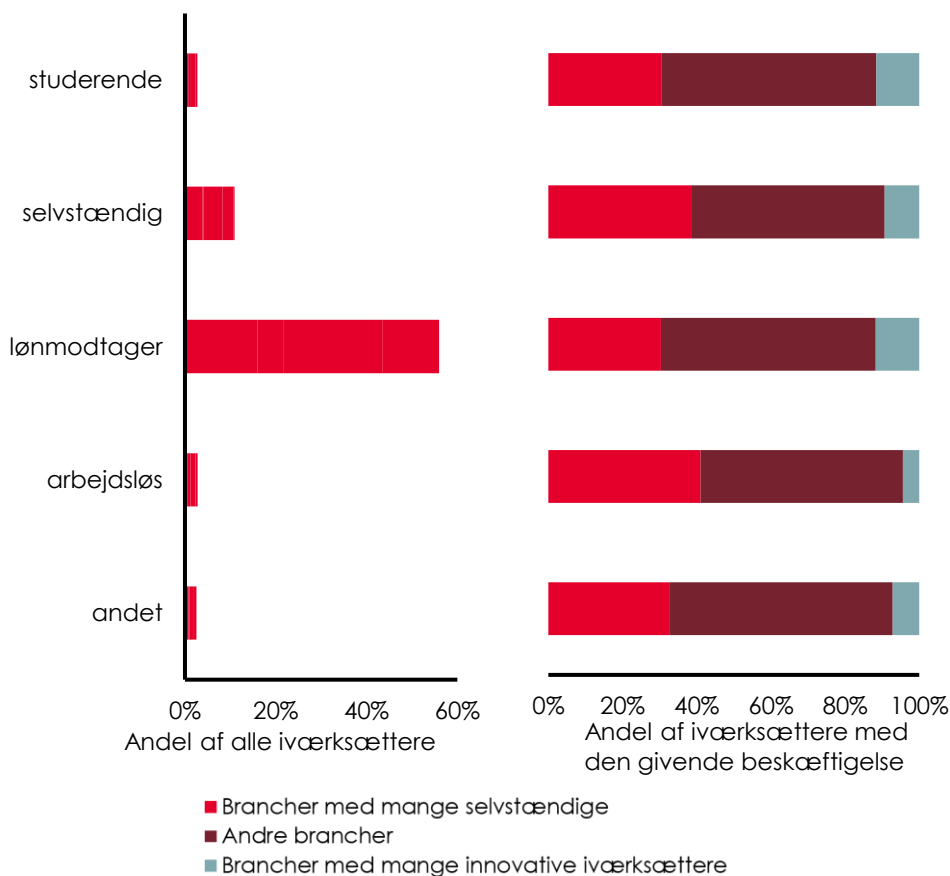
Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-

v1

Ser man på iværksætternes tidligere beskæftigelse, kommer lidt over halvdelen fra en tilværelse som lønmodtager, jf. figur 8. Omkring 15 pct. starter virksomhed, mens de allerede er registrerede som selvstændige. Endelig starter en mindre andel virksomhed, mens de er studerende eller arbejdsløse.

Figur 8: Mange iværksættere er tidligere lønmodtagere eller studerende

Notat

17. oktober 2023

Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-v1

Anm.: Figuren viser andelen af nyoprettede virksomheder i 2014-2018 opdelt efter, hvilken beskæftigelse iværksætteren har ved opstarten. I figuren til højre opdeles der i øvrigt på branche.

Kilde: Statistikbanken og registerdata fra Danmarks Statistik

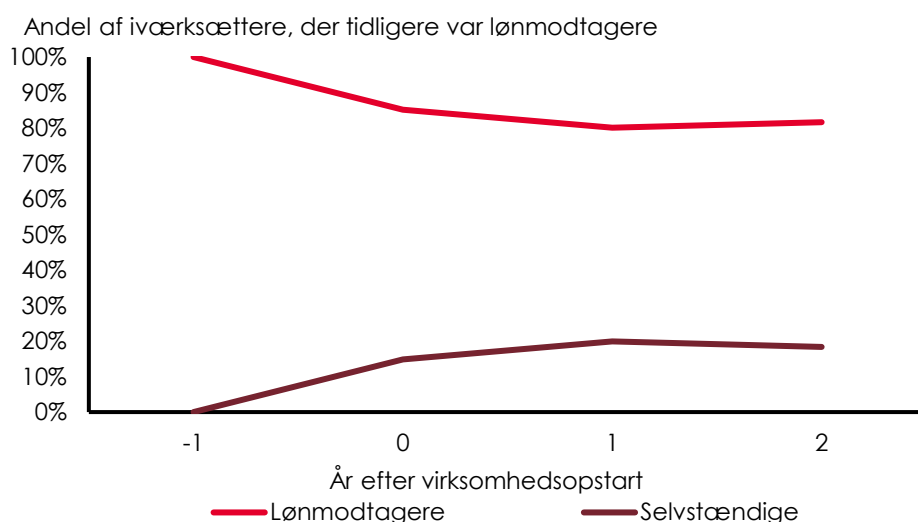
De fleste starter altså virksomhed, mens de er i beskæftigelse. Overgangen til at blive selvstændig sker dog kun gradvist. Ud af alle iværksættere, der var registreret som lønmodtager året før, de startede en virksomhed, er det kun ca. hver fjerde, der ændrer status til selvstændig i samme år, som de startede virksomheden. Og året efter virksomhedsopstart er andelen stadig kun hver tredje, jf. figur 9.

Denne gradvise overgang skal ses i lyset af, at mange iværksættere hverken har økonomisk mulighed for eller lyst til at gå 100 pct. selvstændig fra begyndelsen, før de ved, om virksomheden bliver en succes. Blandt dem, der inden for det første år overgår til at være selvstændige, ser vi også, at en del senere går tilbage

og bliver lønmodtagere igen. Det må formodes, at de enten lukker virksomheden, kører virksomheden videre som bijob eller hobby eller skifter ejerformen på virksomheden og indgår i virksomheden som lønmodtager. Derfor falder nettoandelen af iværksættere, der er registreret som selvstændige, faktisk to år efter virksomhedsopstart.

Figur 9: For mange sker overgangen til iværksætter gradvist

Anm.: Figuren viser iværksætterens beskæftigelsesstals i årene op til og efter opstart af virksomhed. Her er der kun fokus på personer, der i udgangspunktet (i året inden virksomhedsopstart) er lønmodtagere.
 Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik

Når mange iværksættere enten har en erhvervsuddannelse eller videregående uddannelse og desuden har været lønmodtagere, er det interessant at se, at forholdsvis mange ser ud til at basere deres virksomhed på netop deres uddannelse og tidligere jobberfaring. Blandt lønmodtagere, der starter som selvstændige, kan man i ca. hver tredje tilfælde se, at personen tidligere har været ansat inden for præcis samme branche, som virksomheden beskæftiger sig med, f.eks. en tidligere murersvend, der bliver selvstændig murer. Endnu højere er denne andel blandt personer, der i forvejen var selvstændige. Lidt over 40 pct. af iværksætterne starter en virksomhed i samme branche, som de tidligere har været beskæftiget i eller haft en virksomhed inden for.

Særligt blandt personer med en erhvervsfaglig uddannelse er det også ganske udbredt at starte en virksomhed, der er direkte relateret til den uddannelse, de har. For eksempel en færdiguddannet tømrer, der bliver selvstændig tømrer.⁸ Den samme højere tendens til at bruge deres uddannelse direkte i forbindelse

⁸ En uddannelse anses som værende direkte relateret til en given branche, hvis mindst ti procent af de uddannede arbejder inden for den givne branche. Desuden skal der også være en klar forbindelse mellem uddannelse og branche. F.eks. arbejder 10 procent af færdiguddannede antropologer inden for it-branchen, men da der ikke er nogen klar sammenhæng her, bliver de ikke talt med.

Notat

17. oktober 2023
 Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-
 v1

med virksomhedsopstart ses også for personer med en ph.d.-uddannelse. Det kan f.eks. være personer, der som led i deres ph.d.-afhandling har fundet nye resultater eller opfindelser, de kan commercialisere. Der synes altså at være en tendens til ofte at gøre dette blandt de relativt specialiserede uddannelser – om det så er specialiserede erhvervsuddannelser eller forskeruddannelser.⁹

Opdeler vi på typen af virksomhed er det særligt inden for brancher med mange selvstændige, at folk med erhvervsfaglige gør direkte brug af deres uddannelse (håndværkerfag, frisører mv.). Det er ikke overraskende, men vi ser faktisk også en del med en videregående uddannelse, der anvender deres uddannelse til at starte virksomheder i de typiske brancher for selvstændige (praktiserende læger, dyrlæger, revisorer mv.), jf. figur 11.

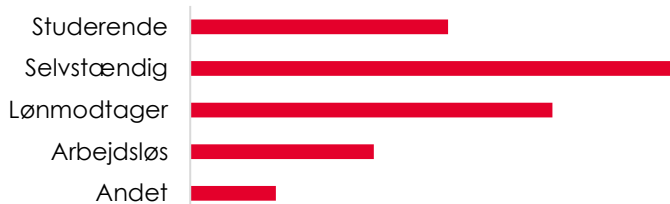
Notat

Figur 10: Mange ser ud til at bruge deres uddannelse eller jobberfaring som springbræt

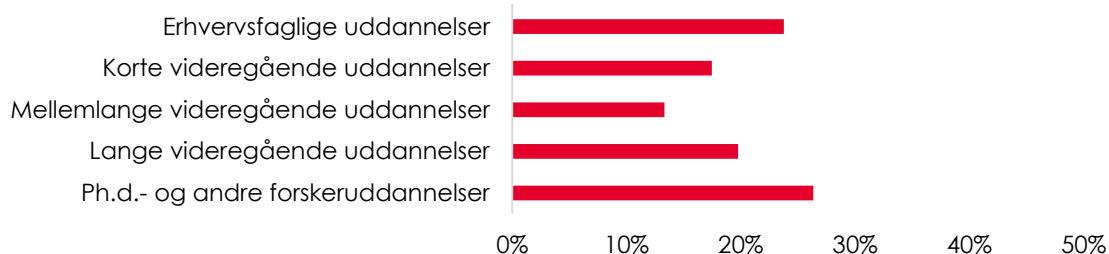
17. oktober 2023

Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-

Andel af iværksættere, der starter virksomhed i samme branche, hvor de tidligere har arbejdet:

Andel af iværksættere, hvis uddannelse er direkte relateret til virksomhedens branche:

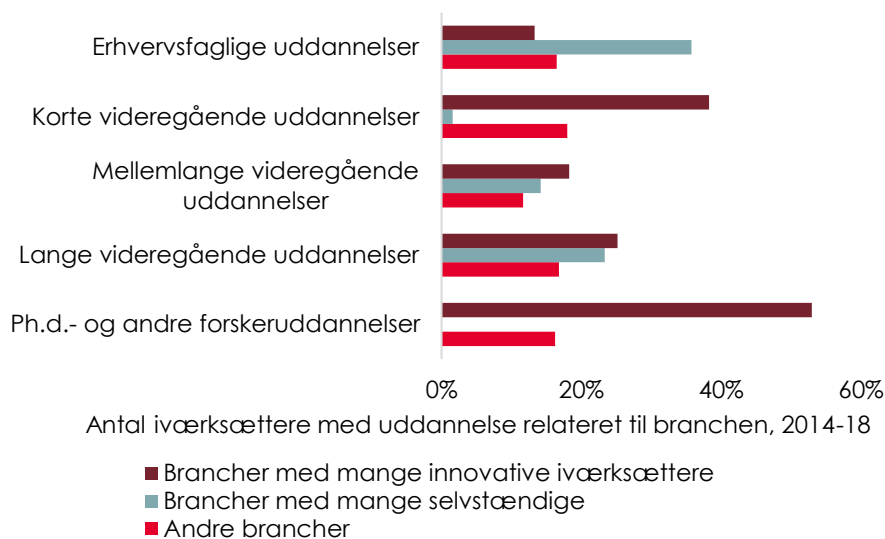
Anm.: Figuren viser andelen af iværksættere, der i 2014-18 starter virksomhed inden for en branche, som kan direkte kobles til en branche, hvor de tidligere har været ansat eller til den uddannelse, de har. Se definition i fodnote 3.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik

⁹ Her skal vi dog bemærke, at vores mulighed for i data at kunne se, at personer bruger deres uddannelse, også er bedre for personer med en erhvervsuddannelse så som en murer, tømmerskole eller frisør – hvor der er en direkte kobling til hhv. en murer- og tømmervirksomhed samt en frisørsalon – end den er for personer med en lang videregående uddannelse; f.eks. en kandidat i økonomi eller matematik.

Figur 11: Stor forskel på i hvilket omfang iværksætteren benytter tidligere uddannelse

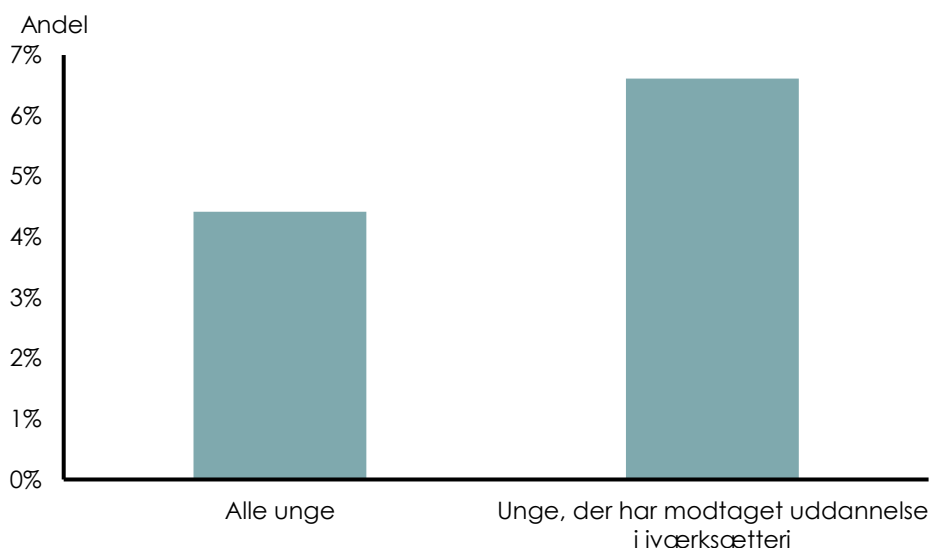

Anm.: Figuren viser andelen af iværksættere, der i 2014-18 starter virksomhed inden for en branche, som kan direkte kobles til den uddannelse, de har. Se definition i fodnote 3. Der er der opdelt på typen af virksomhed

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik

Ud over at give en faglig erfaring at trække på er der faktisk også indikationer på, at uddannelse og kurser, der er direkte rettet imod iværksætteri, øger sandsynligheden for, at man forsøger at starte egen virksomhed, jf. figur 12.

Figur 12: Flere unge med uddannelser i iværksætteri og entreprenørskab forsøger at starte virksomhed

Note: Figuren viser andelen af unge, der har forsøgt at starte egen virksomhed afhængigt af, om de har modtaget undervisning, der indeholder fag angående iværksætteri.

Kilde: Registerdata Danmarks Statistik

Notat

17. oktober 2023

Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-v1

Faglig uddannelse og jobberfaring er altså vigtige kompetencer, som iværksættere ofte gør direkte brug af, når de starter egen virksomhed. Der er også indikationer på, at uddannelse, der er direkte rettet imod iværksætteri, kurser i entreprenørskab mv., kan bidrage til, at flere forsøger sig som iværksætter. Samlet set bekræfter det behovet for en bred tilgang til at fremme iværksætteri i Danmark, hvor der er fokus på uddannelse, både erhvervsfaglige og videregående uddannelser samt forskeruddannelserne på højeste niveau. En styrkelse af erhvervsuddannelserne kan altså også bidrage til et bedre grundlag for iværksætteri i fremtiden.

4. Betydeligt færre kvindelige end mandlige iværksættere

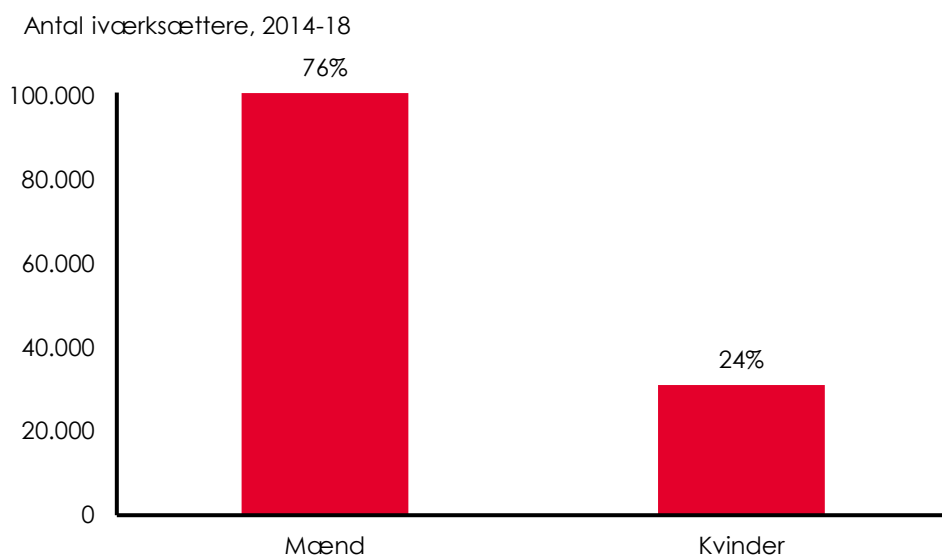
Det er især mænd, der vælger at blive iværksættere. I perioden 2014-18 startede 100.000 mænd ny virksomhed mod kun 31.000 kvinder – svarende til 76 pct. mænd mod 24 pct. kvinder, jf. figur 13.

Notat

17. oktober 2023

Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-v1

Figur 13: Betydeligt færre kvindelige iværksættere

Anm.: Figuren viser antallet af iværksættere, der startede iværksættervirksomhed i perioden 2014-18 opdelt på køn.

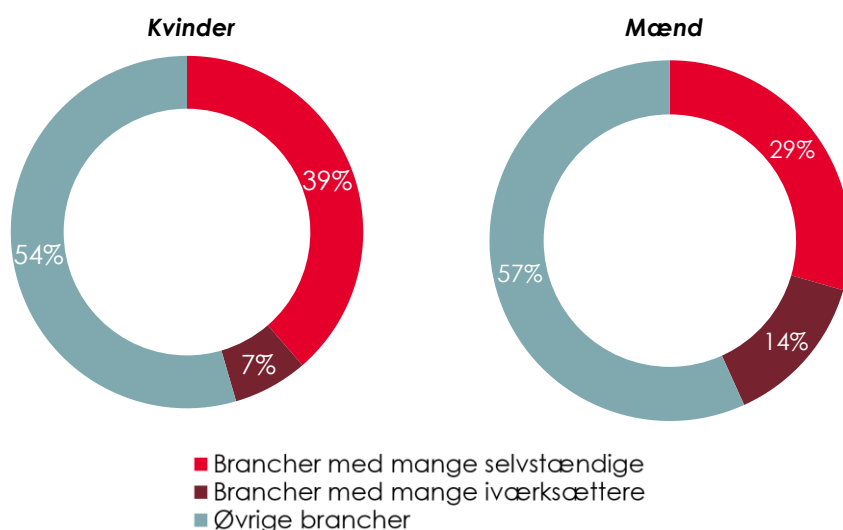
Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik

Tilmed starter relativt mange kvindelige iværksættere virksomhed inden for brancher med mange selvstændige, hvor det ofte er relativt lige til og meget normalt (inden for faget) at starte som selvstændig. Det gælder f.eks. når vi ser på forskellige typer af håndværk, frisører og praktiserende læger. Omvendt er andelen af iværksættere inden for brancher med meget innovativt iværksætteri ca. dobbelt så stor blandt mænd, som den er blandt kvinder, jf. figur 14.

Figur 14: Flere kvinder inden for brancher med mange selvstændige

Anm.: Figuren viser fordelingen af typen af iværksættervirksomhed startet i perioden 2014-18 afhængigt af køn.

Kilde: Statistikbanken og registerdata fra Danmarks Statistik

Notat

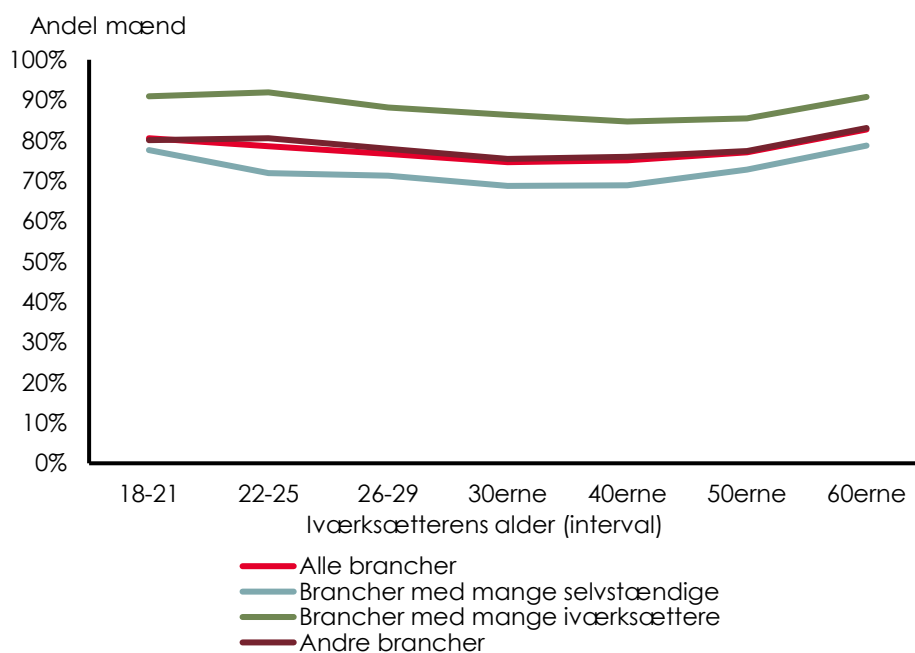
17. oktober 2023

Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-

v1

Disse forskelle i typen af virksomheder synes dog langt fra at kunne forklare, hvorfor flere mænd vælger at blive iværksættere: Uanset alder og typen af virksomhed er det langt overvejende mænd, der vælger at forsøge sig som iværksættere, jf. figur 15. I brancher med mange selvstændige er andelen af mænd dog lidt lavere – omkring 70 pct. er mænd – mens den er betydeligt højere i brancher med mange innovative iværksættere – knap 90 pct.

Figur 15: Større kønsforskelle inden brancher med meget innovativt iværksætteri

Anm.: Figuren viser andelen af mandlige iværksættere for iværksættervirksomheder 2014-18 opdelt på typen af virksomhed og alder.

Kilde: Statistikbanken og registerdata fra Danmarks Statistik

Mændenes dominans blandt iværksættere har også et selvforstærkende element. Da flere mænd vælger at starte virksomhed i udgangspunktet, er der i Danmark en større andel selvstændige blandt voksne mænd (ca. 5 pct.) end der er blandt voksne kvinder (ca. 3 pct.). Samtidig har vi tidligere set, hvordan nye virksomheder ofte startes af personer, der allerede er selvstændige, hvilket altså giver en selvforstærkende effekt.

Desuden kan der forekomme en form for netværkseffekt – som vi også vil komme lidt ind på senere – hvor folk inspireres af venner, nuværende og tidligere kollegaer samt familie. Da folks nære omgangskreds/venner/kollegaer ofte består af personer af samme køn, kan netværkseffekten også forstærke mændenes dominans blandt iværksættere.

Med så stor en dominans af mænd blandt iværksættere risikerer vi som land at gå glip af en masse innovative kræfter, der måske ovenikøbet ville kunne bidrage med andre typer af forretningsmodeller, produkter og services, end hvad vi typisk ser fra virksomheder, der er oprettet af mandlige iværksættere.

Der kan derfor være behov for initiativer, som gør iværksætteri mere attraktivt for kvinder – f.eks. med særlige iværksætternetværk for kvinder, hvilket flere af de større danske banker faktisk har forsøgt at opdyrke. Man bør også se nærmere på kvindelige iværksætteres adgang til risikovillig kapital og finansiering i det hele taget. Det vender vi tilbage til i en kommende analyse.

5. Særligt fra slutningen af 20'erne forsøger folk sig som iværksættere

Det er særligt fra slutningen af 20'erne og i løbet af 30'erne og 40'erne, at mange forsøger at starte egen virksomhed, jf. figur 16. Andelen af iværksættere inden for de innovative brancher varierer ikke voldsomt meget med alderen. Dog ser vi en lidt højere andel af iværksættere i brancher med mange selvstændige i slutningen af 20'erne og til dels i 30'erne, hvilket givetvis hænger sammen med tidspunktet, hvor unge inden for forskellige håndværksfag, frisører mv. er færdiguddannede og har fået en del erhvervs erfaring og dermed er klar til at forsøge at stifte egen virksomhed. Andelen af iværksættere i andre brancher er omvendt relativt større senere i livet.

Notat

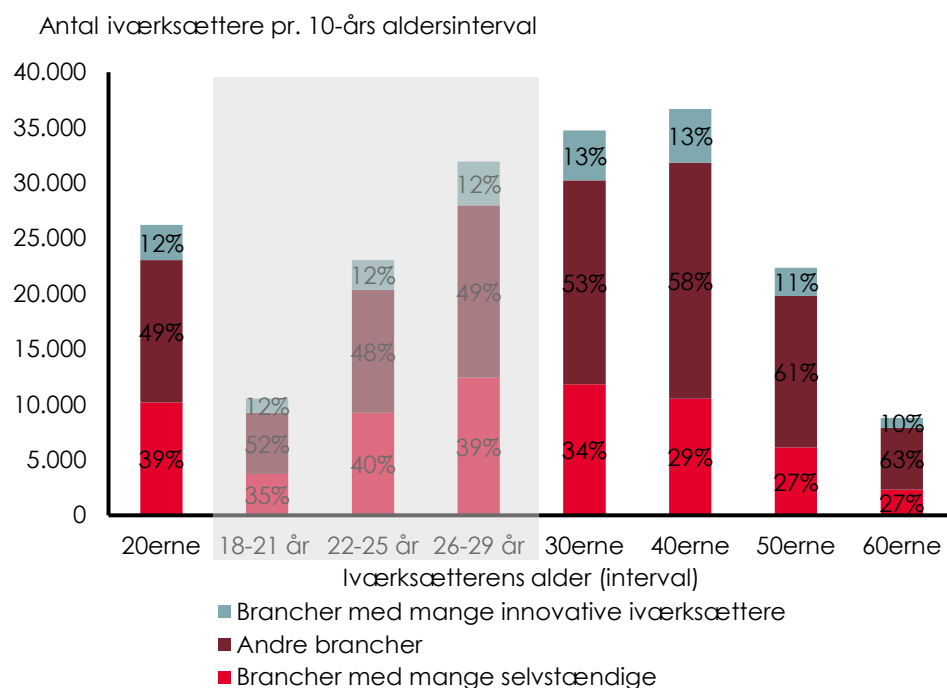
17. oktober 2023

Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-

v1

Figur 16: Betydeligt færre kvindelige iværksættere, især blandt iværksættervirksomheder med ansatte

Notat

17. oktober 2023

Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-v1

Anm.: Figuren viser antallet af nyoprettede iværksættervirksomheder 2014-18 opdelt på iværksætterens alder. For aldersintervallerne 18-21, 22-25 og 26-29 (i den gråede boks) er tallene ganget op, så de svarer til 10-års intervaller og dermed kan sammenlignes med de øvrige.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik

6. Social arv, personlighed og privatøkonomi er også afgørende for, om folk vælger at forsøge sig som iværksætter

Ud over uddannelse, beskæftigelse, køn og alder kan social arv, personlighed og privatøkonomi også have en afgørende betydning for, om folk forsøger at blive iværksættere.

Blandt personer, hvor ingen af forældrene er eller har været selvstændige, er det omkring 3 pct., der har forsøgt at starte egen virksomhed i perioden 2014-18, jf. figur 17. Ser vi derimod på personer, hvor en eller flere forældre er eller har været iværksættere, er denne andel betydeligt højere. Højest er den, hvis begge forældre er eller har været iværksættere; i de tilfælde har 7 pct. forsøgt at starte virksomhed i perioden fra 2014-18 – altså dobbelt så mange som blandt personer uden forældre med iværksættererfaringer.

Noget tilsvarende gælder blandt søskende, hvor tendensen til at starte egen virksomhed er væsentlig højere blandt personer, som har én, to eller flere søskende, der er eller har været selvstændige.

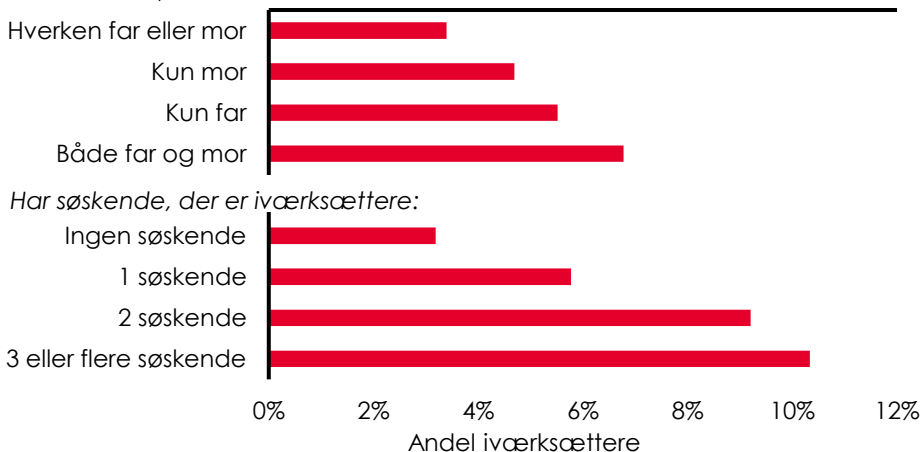
Samlet set indikerer det, at lysten til at blive selvstændig erhvervsdrivende ofte er noget, folk har med fra deres familie; at folk ofte bliver inspireret til at starte virksomhed fra deres forældre eller søskende og måske også kan sparre med dem i forbindelse med virksomhedsopstart.

Det kan også give et mere generelt billede af, at folk bliver inspireret til at starte egen virksomhed gennem deres netværk, hvor deres familie bare er en del af netværket (ud over venner, tidligere kollegaer, studiekammerater, bekendte mv.). Vi har dog ikke mulighed for at se, i hvilket omfang personer inspireres til at starte egen virksomhed fra deres venner mv. (da vi ikke kan se i dag hvem personer er venner med).

Notat

Figur 17: Iværksætteri går i arv

Har forældre, der er iværksættere:

Anm.: Figuren viser andelen af iværksættere fra 2014-18 opdelt på, om de har iværksætteri i familien.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik

17. oktober 2023

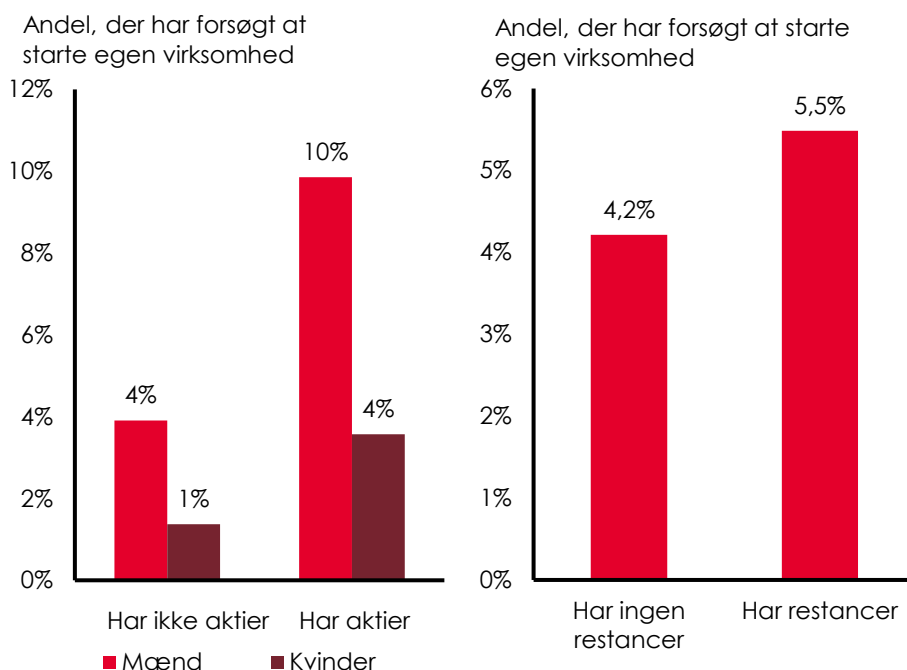
Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-

v1

Personlighed kan også spille en vigtig rolle. F.eks. ser man ofte, at iværksættere har nemmere ved at tage risici (såkaldte risikoelskere) eller har større trang til selvstændighed. Det gælder f.eks., personer, der ynder at være deres egen chef eller trives godt i mindre fastlagte rammer med gode muligheder for at improvisere. Derfor kan vi også konstatere, at tendensen til at starte virksomhed er betydeligt højere blandt personer, der i forvejen investerer i aktier eller investeringsfonde, og blandt personer, der i forvejen har været relativt dårlige til at få betalt deres regninger til tiden, hvilket vi tolker som en indikation på, at de tit kan være forholdsvist flyvske med mange ideer/tanker men knapt så meget struktur på tingene, jf. figur 18.

Figur 18: Personlig risikovillighed har stor betydning

Notat

17. oktober 2023

Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-v1

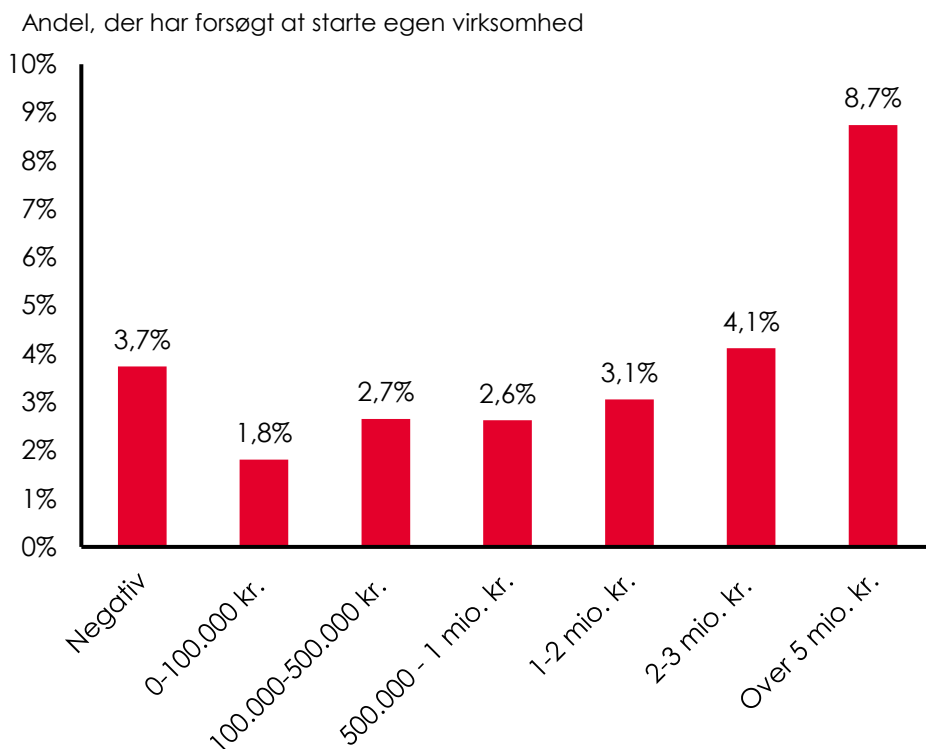
Anm.: Figuren viser andelen af personer, der har forsøgt at starte virksomhed i perioden 2014-18. Til venstre vises dette afhængigt af køn og om de investerer i aktier. Til højre vises det afhængigt af om de har glædsrestancer.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik

Da det ofte kræver en del overskud – ikke mindst økonomisk – at starte virksomhed, er det ikke overraskende, at vi også ser en vis sammenhæng imellem tendensen til at starte virksomhed og iværksætterens private formue i udgangspunktet, jf. figur 19. Dette vender vi tilbage til i en senere analyse, hvor vi ser på, hvordan nye virksomheder er finansieret.

Figur 19 Tendensen til at blive iværksætter er højere blandt personer, der i udgangspunktet har en højere nettoformue

Notat

17. oktober 2023

Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-v1

Anm.: Figuren viser andelen af personer, der har forsøgt at starte virksomhed i perioden 2014-18 afhængigt af deres nettoformue umiddelbart inden de opretter virksomheden.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik

Boks 1. Typer af iværksættere og grader af vækst og ambitioner

Datagrundlag

I analysen anvendes regnskabsdata fra Lasso X, hvilket er koblet med Danmarks Statistiks registerdata for nye iværksættervirksomheder (med CVR-numre), inkl. diverse baggrundskarakteristika for iværksætterne. De anvendte registerdata for iværksætterne omfatter oplysninger om bl.a. indkomst/formue-data, befolkningsdata og uddannelsesdata. Der benyttes primært data ang. nye virksomheder stiftet i perioden 2014-2018.

Typer af iværksættere

Brancher med mange selvstændige er defineret som brancher, hvor min. 10 pct. af de beskæftigede er selvstændige.

Brancher med mange innovative iværksættere er defineret som de brancher, hvor der er en stor andel vækstvirksomheder, og hvor der ofte investeres vækst-

kapital fra venturekapital-fonde, business-angles mv. Det gælder ofte it-virksomheder og virksomheder inden for f.eks. biotech, cleantech og fintech. Disse brancher underopdeler vi desuden i de mere kapitalintensive innovative brancher såsom innovative fremstillingsvirksomheder, biotech og cleantech mv., hvor selve udviklingen af virksomhedens produkt ofte kræver meget kapital. Som et modstykke hertil har vi de mindre kapitalintensive brancher som f.eks. softwarevirksomheder, hvor virksomhedens produkt ikke kræver nær så store udviklingsomkostninger.

Andre brancher er defineret som et residual.

Grader af vækst og ambitioner

Bijob og hobbyvirksomhed samt virksomheder uden succes og vækst er i denne analyse defineret som iværksættervirksomheder, hvor ingen af iværksætterne er selvstændige 0-2 år efter virksomhedsopstart, og virksomheden i øvrigt er uden ansatte.

Soloselvstændige er i denne analyse defineret som iværksættervirksomheder, hvor iværksætteren (eller en af iværksætterne, hvis der er flere) går fra ikke at være selvstændig året inden, virksomheden startes, til at være selvstændig to år efter. Her er det samtidig et krav, at virksomheden ikke har nogen ansatte ud over iværksætteren selv.

Virksomheder med ansatte: Desuden har vi kategoriseret virksomheder, der opnår en vis vækst i antallet af ansatte de første par år. Her inddeler vi i hhv. *virksomheder med få ansatte* (under tre ansatte to år efter virksomhedsopstart) og *virksomheder med flere ansatte* (tre eller flere ansatte to år efter virksomhedsopstart).

Vækstiværksættere: Endelig er der de såkaldte *vækstvirksomheder* eller *vækstiværksættere*, der år for år får flere og flere ansatte og større indtjening. De defineres som virksomheder, der har minimum fem ansatte to år efter virksomhedsopstart og derefter minimum 20 pct. vækst i antal ansatte pr. år de følgende tre år. Er væksten på mere end 100 pct. pr. år, defineres de som *højvækstiværksættere*.

Notat

17. oktober 2023

Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-v1

Boks 2. Tidligere analyser af iværksætteri

Hvem bliver iværksættere?

Der er tidligere udarbejdet analyser af iværksætteri af hhv. Copenhagen Economics og Erhvervsstyrelsen registerbaserede i 2019 og 2021 med særligt fokus på

de mest succesfulde iværksættere. Da formålet med denne analyse er en kortlægning af hvem, der bliver iværksættere, bliver de to analyser kun nævnt kort. Copenhagen Economics fandt som os, at størstedelen af nye virksomheder startes inden for brancherne "liberale, videnskabelige og tekniske tjenesteydelser", "engroshandel og detailhandel mv." samt "bygge- og anlægsvirksomhed". Der til så Erhvervsstyrelsen, at der er flest nye iværksættere i København og Nordsjælland.

Notat

17. oktober 2023

Dok. nr. FIDA-1941317218-709551-
v1

